

QUAESTIO XXX.

DE EFFECTU HUIUS SACRAMENTI, IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de effectu huius sacramenti.

Circa quod quaeruntur tria.

Primo. Utrum extrema unctio valeat ad remissionem peccatorum.
 Secundo. Utrum sanitas corporalis sit effectus huius sacramenti.
 Tertio. Utrum hoc sacramentum characterem imprimat.

ARTICULUS I.

120

UTRUM EXTREMA UNCTIO VALEAT AD REMISSIONEM PECCATORUM.

(S. Thom. 4. Dist. 23. q. 1. art. 2. q. 1. et seq.)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod extrema unctio non valeat ad remissionem peccatorum: ad hoc enim quod per unum potest effici, aliud non exigitur: sed in eo qui extremam unctionem accipit, requiritur poenitentia ad peccatorum remissionem; ergo per extremam unctionem non dimittuntur peccata.

2. PRAETEREA. In peccato non sunt nisi tria: macula, reatus poenae, et reliquiae peccati: sed per extremam unctionem non remittitur peccatum quoad maculam sine contritione, quae etiam sine unctione remittit; nec iterum quoad poenam, quia adhuc si conualescat, tenetur perficere satisfactionem injunctam; nec quoad reliquias culpae, quia adhuc remanent dispositiones ex actibus praecedentibus relictas, ut patet post conalescentiam; ergo nullo modo per extremam unctionem fit peccatorum remissio.

3. PRAETEREA. Remissio peccatorum non fit successive, sed in instanti: sed extrema unctio non fit tota simul, quia plures unctiones requiruntur; ergo ejus effectus non est remissio peccatorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Jacob. 5: *Si in peccatis sit, dimittentur ei.*

Praeterea. Omne sacramentum novae legis gratiam confert: sed per gratiam fit remissio peccatorum; ergo extrema unctio, cum sit sacramentum novae legis, operatur ad remissionem peccatorum.

RESPONDEO dicendum, quod quodlibet sacramentum est institutum principaliter ad unum effectum, quamvis etiam alios ex consequenti inducere possit: et quia sacramentum efficit quod figurat, ideo ex ipsa significatione sacramenti debet accipi ejus principalis effectus. Adhibetur autem hoc sacramentum secundum modum cujusdam medicationis, sicut baptismus per modum ablutionis: medicina autem est ad pellendam infirmitatem; unde principaliter hoc sacramentum est institutum ad sanandum infirmitatem peccati: unde sicut baptismus est quaedam spiritualis regeneratio, et poenitentia quaedam spiritualis suscitatio, ita et extrema unctio est quaedam spiritualis sanatio, vel medicatio. Sicut autem corporalis medicatio praesupponit cor-

poralem vitam in medicato, ita spiritualis spiritualem; et ideo hoc sacramentum non datur contra defectus, quibus spiritualis vita tollitur, scilicet contra peccatum originale, vel mortale; sed contra illos defectus, quibus homo spiritualiter infirmatur, ut non habeat perfectum vigorem ad actus vitae, gratiae, vel gloriae: et hic defectus nihil aliud est, quam quaedam debilitas, et ineptitudo, quae in nobis relinquitur ex peccato actuali, vel originali: et contra hanc debilitatem homo roboratur per hoc sacramentum. Sed quia hoc robur gratia facit, quae secum non compatitur peccatum, ideo ex consequenti si invenit peccatum aliquod, vel mortale, vel veniale, quoad culpam tollit ipsum, dummodo non ponatur obex ex parte recipientis, sicut etiam de Eucharistia, et confirmatione supra dictum est (4. Dist. 7. q. 2. art. 2. q. 1. ad 3. et q. 3. art. 2. q. 2. et Dist. 19. q. 1. art. 3. q. 1. et 3. part. q. 72. art. 7. et q. 79. art. 3.). Et ideo etiam Jacobus de remissione peccati conditionaliter loquitur, dicens: *Si in peccatis sit, dimittentur ei*, scilicet quoad culpam; non enim semper delet peccatum, quia non semper invenit; sed semper remittit quoad debilitatem praedictam, quam quidam reliquias peccati dicunt. Quidam vero dicunt, quod principaliter est institutum contra veniale, quod quidem non potest, dum haec vita agitur, perfecte curari; et ideo sacramentum exeuntium specialiter contra veniale ordinatur: sed hoc non videtur verum, quia poenitentia etiam in hac vita delet venialia peccata quoad culpam: quod autem non possunt evitari post peractam poenitentiam, non aufert praecedenti poenitentiae suum effectum; et iterum hoc pertinet ad debilitatem praedictam. Unde dicendum, quod principalis effectus huius sacramenti est remissio peccatorum quoad reliquias peccati, et ex consequenti etiam quoad culpam, si eam inveniat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis effectus principalis alicujus sacramenti possit haberi sine actuali perceptione huius sacramenti, vel sine sacramento, vel per aliud sacramentum ex consequenti, nunquam tamen haberi potest sine proposito illius sacramenti; et ideo quia poenitentia est principaliter instituta contra actuale culpam, quodcumque aliud sacramentum actuale culpam deleat ex consequenti, non excludit necessitatem poenitentiae.

AD SECUNDUM dicendum, quod extrema unctio aliquo modo quantum ad illa tria remittit peccatum; quamvis enim culpa quoad maculam sine contritione non dimittatur, tamen hoc sacramentum per gratiam, quam infundit, facit quod ille motus liberi arbitrii in peccatum sit contritio, sicut etiam in Eucharistia, et confirmatione potest accidere. Similiter etiam et reatum poenae temporalis diminuit, sed ex consequenti, in quantum debilitatem tollit, quia eandem poenam levius portat fortis, quam debilis; unde non oportet quod propter hoc minuatur satisfactionis mensura. Reliquiae autem peccati non dicuntur hic dispositiones ex actibus relictas, quae sunt quidam habitus inchoati, sed quaedam spiritualis debilitas in ipsa mente existens, qua sublata, etiam eisdem habitibus, vel dispositionibus manentibus, non ita potest inclinari mens ad peccatum.

AD TERTIUM dicendum, quod quando sunt multae actiones ordinatae ad unum effectum, ultima est formalis respectu omnium praecedentium, et agit in virtute earum; et ideo in ultima unctione gratia infunditur, quae effectum sacramento praebet.

Quarto. Utrum pueris.

Quinto. Utrum totum corpus in hoc sacramento inungi debeat.

Sexto. Utrum convenienter determinentur partes, in quibus inungitur.

Septimo. Utrum mutilati in praedictis partibus inungi debeant

ARTICULUS I.

126

UTRUM HOC SACRAMENTUM SANIS CONFERRI DEBEAT.

(S. Thom. 4. Dist. 28. q. 2. art. 2. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod etiam sanis conferri debeat hoc sacramentum, quia principalior effectus hujus sacramenti est sanatio mentis, quam sanatio corporis, ut dictum est (q. 30. art. 2.): sed etiam sani corpore indigent sanatione mentis; ergo eis etiam debet hoc sacramentum conferri.

2. PRAETEREA. Hoc sacramentum est exeuntium, sicut baptismus est sacramentum intrantium: sed omnibus intrantibus baptismus datur; ergo omnibus exeuntibus debet dari hoc sacramentum: sed quandoque illi qui sunt in propinquo exitus, sunt sani, sicut illi qui decapitandi sunt; ergo talibus debet hoc sacramentum dari.

SED CONTRA est, quod dicitur Jacob. 5.: *Infirmatur quis in vobis?* etc.; ergo solis infirmis competit hoc sacramentum.

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum est quaedam spiritualis curatio, ut dictum est (q. 30. art. 1. et 2.), quae quidem per quemdam corporalis curationis modum significatur; et ideo illis, quibus corporalis curatio non competit, scilicet sanis, non debet hoc sacramentum conferri.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod, quamvis spiritualis sanitas sit principalis effectus hujus sacramenti, tamen oportet, quod per curationem corporalem significetur curatio spiritualis hujus sacramenti, etiamsi corporalis sanatio non sequatur: et ideo solum illis hoc sacramento sanitas spiritualis dari potest, quibus corporalis curatio competit, scilicet infirmis; sicut ille solus potest baptismum suscipere, qui potest corporalis ablutionis esse particeps, non autem puer in ventre matris existens.

AD SECUNDUM dicendum, quod etiam baptismus non est nisi illorum intrantium, qui corporali ablutioni subjici possunt; et ideo hoc sacramentum illorum tantum exeuntium est, quibus corporalis curatio competit.

ARTICULUS II.

127

UTRUM HOC SACRAMENTUM DARI DEBEAT IN QUALIBET INFIRMITATE.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum dari debeat in qualibet infirmitate, quia Jacob. 5., ubi hoc sacramentum traditur, nulla infirmitas determinatur; ergo in omnibus infirmitatibus debet hoc sacramentum conferri.

2. PRAETEREA. Quanto remedium est dignius, tanto debet esse generalius: sed hoc sacramentum est dignius, quam medicina corporalis; cum ergo medicina corporalis omnibus infirmis detur, videtur etiam quod hoc sacramentum similiter conferri debeat.

SED CONTRA. Hoc sacramentum dicitur ab omnibus extremae unctionis: sed non omnis infirmitas ad extremum vitae perducit, cum quaedam aegritudines sint causa longioris vitae, ut dicit Philosoph. (*lib. De longit. et brevit. vitae, cap. 1. parum a princ.*); ergo non in omnibus infirmitatibus debet hoc sacramentum dari.

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum est ultimum remedium, quod Ecclesia potest conferre, quasi immediate disponens ad gloriam; et ideo illis tantum infirmantibus debet exhiberi, qui sunt in statu exeuntium, propter hoc quod aegritudo nata est inducere mortem, et de periculo timetur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quaelibet infirmitas augmentata inducere potest mortem; et ideo si genera infirmitatum pensentur, in qualibet aegritudine potest dari hoc sacramentum; et hinc est, quod Apostolus non determinat infirmitatem aliquam: sed si pensetur infirmitatis modus, et status, non semper debet infirmantibus hoc sacramentum dari.

AD SECUNDUM dicendum, quod medicina corporalis habet pro principali effectu sanitatem corporalem, qua omnes infirmi in quolibet statu indigent: sed hoc sacramentum habet pro principali effectu illam sospitatem, quae exeuntibus, et iter ad gloriam agentibus est necessaria; et ideo non est simile.

ARTICULUS III.

128

UTRUM HOC SACRAMENTUM DARI DEBEAT FURIOSIS, ET AMENTIBUS.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod furiosis, et amentibus hoc sacramentum dari debeat, quia tales aegritudines sunt periculosissimae, et cito ad mortem disponunt: sed periculo debet adhiberi remedium; ergo hoc sacramentum, quod est in remedium infirmitatis humanae, debet talibus conferri.

2. PRAETEREA. Dignius sacramentum est baptismus, quam istud: sed baptismus datur furiosis, ut supra dictum est (4. Dist. 4. q. 3. art. 1. q. 2. et part. 3. q. 68. art. 12.); ergo et hoc sacramentum eis debet dari.

SED CONTRA. Hoc sacramentum non est dandum nisi recognoscentibus ipsum: sed tales non sunt furiosi, et amentes; ergo eis dari non debet.

RESPONDEO dicendum, quod ad effectum hujus sacramenti percipiendum plurimum valet devotio suscipientis, et personale meritum: conferentium, et generale totius Ecclesiae, quod patet ex hoc, quod per modum deprecationis forma hujus sacramenti confertur: et ideo illis, qui non possunt recognoscere, et cum devotione suscipere hoc sacramentum, dari non debet, et praecipue furiosis, et amentibus, qui possunt irreverentiam sacramento per aliquam immunditiam facere; nisi haberent lucida intervalla, in quibus sacramentum cognoscerent; et sic eis conferri in statu illo posset.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis in periculo mortis tales quandoque sint; tamen remedium per devotionem propriam non potest eis applicari; et ideo non debet eis conferri.

AD SECUNDUM dicendum, quod baptismus non requirit motum liberi arbitrii, quia datur contra originale principaliter, quod non curatur in nobis ex nostro libero arbitrio: sed in hoc sacramento requiritur motus liberi arbitrii; et ideo non est simile. Et praeterea baptismus est sacramentum necessitatis, non autem extremae unctionis.

ARTICULUS IV.

129

UTRUM HOC SACRAMENTUM DEBEAT DARE PUERIS.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum debeat dari pueris, quia eisdem infirmitatibus quandoque laborant pueri, et adulti: sed eidem morbo debet adhiberi idem remedium; ergo sicut adultis, ita et pueris debet hoc sacramentum dari.

2. PRAETEREA. Hoc sacramentum datur ad purgandum reliquias peccati, ut supra dictum est (*q. 30. art. 1.*), tam originalis, quam actualis: sed in pueris sunt reliquiae originalis peccati; ergo eis debet hoc sacramentum dari.

SED CONTRA est, quod nulli debet dari hoc sacramentum, cui non competit forma sacramenti: sed forma sacramenti non competit pueris, quia non peccaverunt per visum, et auditum, ut in forma exprimitur; ergo eis dari non debet hoc sacramentum.

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum exigit actualem devotionem in suscipiente, sicut et Eucharistia; unde sicut Eucharistia non debet dari pueris, ita nec hoc sacramentum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod infirmitates in pueris non sunt ex peccato actuali causatae, sicut in adultis: et contra illas praecipue infirmitates hoc sacramentum datur, quae sunt ex peccato causatae, quasi peccati reliquiae.

AD SECUNDUM dicendum, quod non datur contra reliquias originalis peccati, nisi secundum quod sunt per actualia peccata quodammodo confortatae: unde principaliter contra actualia peccata datur (ut ex ipsa forma patet), quae non sunt in pueris.

ARTICULUS V.

130

UTRUM IN HOC SACRAMENTO TOTUM CORPUS INUNGI DEBEAT.

(*S. Thom. ubi sup. art. 2. q. 1. et seq.*).

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod in hoc sacramento totum corpus inungi debeat, quia, secundum August. (*lib. 6. de Trin. cap. 6. ad fin.*), « tota anima est in toto corpore »: sed praecipue datur hoc sacramentum ad sanandum animam; ergo in corpore toto debet inunctio fieri.

2. PRAETEREA. Ubi est morbus, ibi debet apponi medicina: sed quandoque morbus est universalis, et in toto corpore, sicut febris; ergo totum corpus debet inungi.

3. PRAETEREA. In baptismo totum corpus immergitur; ergo et hic totum debet inungi.

SED CONTRA est universalis Ecclesiae ritus, secundum quem non inungitur infirmus hoc sacramento, nisi in determinatis partibus corporis.

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum per modum curationis exhibetur: curatio autem corporalis non oportet quod fiat per medicinam toti corpori appositam, sed illis partibus, ubi est radix morbi; et ideo etiam unctio sacramentalis debet fieri in illis partibus tantum, in quibus est radix spiritualis infirmitatis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod anima quamvis sit tota in qualibet parte

corporis, quantum ad essentiam, non tamen quantum ad potentias, quae sunt radices actuum peccati; et ideo oportet, quod in determinatis partibus fiat, in quibus illae potentiae habent esse.

AD SECUNDUM dicendum, quod non semper apponitur medicina ubi est morbus, sed congruentius, ubi est radix morbi.

AD TERTIUM dicendum, quod baptismus fit per modum ablutionis: ablutio autem corporalis non purgat maculam ab aliqua parte, nisi cui apponitur: et ideo baptismus toti corpori adhibetur. Secus autem est de extrema unctione, ratione jam dicta (*in corp. et ad 1. et 2.*).

ARTICULUS VI.

131

UTRUM CONVENIENTER DETERMINENTUR PARTES UNGENDAE.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod inconvenienter determinentur istae partes, ut scilicet infirmus inungatur in oculis, in naribus, auribus, labiis, manibus, et pedibus, quia sapiens medicus curat morbum in radice: sed *de corde exeunt cogitationes, quae coinquinant hominem*, ut dicitur Matth. 15.; ergo in pectore debet fieri inunctio.

2. PRAETEREA. Puritas mentis non minus est necessaria exeuntibus, quam intrantibus: sed intrantes unguuntur chrismate in vertice a sacerdote, ad significandum mentis puritatem; ergo et exeuntes hoc sacramento ungi debent in vertice.

3. PRAETEREA. Ibi debet adhiberi remedium, ubi est major vis morbi: sed spiritualis morbus praecipue viget in viris in renibus, et in mulieribus in umbilico, ut dicitur Job 40.: *Fortitudo ejus in lumbis ejus, et fortitudo illius in umbilico ventris ejus*, secundum expositionem Gregorii (*lib. 32. Moral. cap. 11.*); ergo ibi debet fieri inunctio.

4. PRAETEREA. Sicut per pedes peccatur, ita et per alia membra corporis; ergo sicut inunguntur pedes, ita et alia corporis membra inungi debent.

RESPONDEO dicendum, quod principia peccandi in nobis sunt eadem, quae et principia agendi, quia peccatum consistit in actu: principia autem agendi in nobis sunt tria: primum est dirigens, scilicet vis cognoscitiva: secundum est imperans, scilicet vis appetitiva: tertium est exequens, scilicet vis motiva; omnis autem nostra cognitio a sensu ortum habet; et quia ubi est in nobis prima origo peccati, ibi debet medicina [*al. unctio*] adhiberi, ideo inunguntur loca quinque sensuum; scilicet oculi propter visum, aures propter auditum, nares propter odoratum, os propter gustum, manus propter tactum, qui in pulpis digitorum praecipue viget, et propter appetitivam inunguntur aliquibus renes; pedes autem inunguntur propter motivam, qui sunt principaliter ejus instrumentum. Et quia primum principium operationis humanae est cognoscitiva, ideo illa unctio ab omnibus observatur, quae fit ad quinque sensus, quasi de necessitate sacramenti; sed quidam non servant alias; quidam vero illam servant, quae fit ad pedes, et non quae ad renes, quia appetitiva, et motiva sunt secundaria principia.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod cogitatio a corde non exit, nisi per aliquam imaginationem, quae est motus a sensu factus [*al. facto*], ut dicitur in 2. de Anima (*tex. 160.*); et ideo cor non est prima radix cogitationis, sed organa sensuum, nisi quatenus cor est principium totius corporis: sed hoc principium est radix remota,

AD SECUNDUM dicendum, quod intrantes debent acquirere puritatem mentis; sed exeuntes debent eam purgare: et ideo exeuntes debent inungi in illis partibus, quibus contingit puritatem mentis inquinari.

AD TERTIUM dicendum, quod secundum quorundam consuetudinem fit in renibus, propter hoc, quod ibi maxime viget appetitus concupiscibilis: sed appetitiva non est prima radix, ut dictum est (*in corp.*).

AD QUARTUM dicendum, quod organa corporis, quibus actus peccati exercentur, sunt pedes, manus, et lingua, quibus etiam exhibetur unctio, et membra genitalia, quibus, propter immunditiam illarum partium, et honestatem sacramenti, non debet unctio adhiberi.

ARTICULUS VII.

132

UTRUM MUTILATI DEBEANT INUNGI IN ILLIS DICTIS PARTIBUS.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod mutilati non sunt inungendi in illis dictis partibus, quia sicut hoc sacramentum exigit determinatam dispositionem in suscipiente, ut scilicet sit infirmus, ita et determinatam partem: sed ille qui non habet infirmitatem, non potest inungi; ergo nec ille qui non habet partem illam, in qua debet fieri unctio.

2. PRAETEREA. Ille qui est caecus a nativitate, non delinquit per visum: sed in unctione, quae fit in oculis, fit mentio de delicto per visum; ergo talis unctio caeco nato non debet fieri: et sic de aliis.

SED CONTRA est, quod defectus corporis non impedit aliquod aliud sacramentum; ergo nec istud impedire debet: sed de necessitate istius sacramenti est quaelibet unctio; ergo omnes debent fieri mutilatis.

RESPONDEO dicendum, quod mutilati etiam inungi debent, quanto propinquius fieri potest ad partes illas, in quibus unctio fieri debuerat, quia quamvis non habeant membra, habent tamen potentias animae, quae illis membris debentur, saltem in radice; et interius peccare possunt per ea, quae ad partes illas pertinent, quamvis non exterius.

Et per hoc patet solutio AD OBJECTA.

QUAESTIO XXXIII.

DE ITERATIONE HUIUS SACRAMENTI,
IN DUOS ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de iteratione huius sacramenti.

Circa quod quaeruntur duo.

Primo. Utrum hoc sacramentum debeat iterari.

Secundo. Utrum in eadem infirmitate debeat iterari.

ARTICULUS I.

133

UTRUM HOC SACRAMENTUM DEBEAT ITERARI

(*S. Thom. ubi supr. art. 4. q. 1. et 2.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum non debeat iterari, quia dignior est unctio, quae fit homini, quam quae fit lapidi: sed unctio altaris non iteratur, nisi altare illud fractum fuerit; ergo nec unctio extrema, quae adhibetur homini, debet iterari.

2. PRAETEREA. Post extremum nihil est: sed haec unctio dicitur extrema; ergo non debet iterari.

SED CONTRA. Hoc sacramentum est quaedam spiritualis curatio per modum corporalis curationis exhibita: sed curatio corporalis iteratur; ergo et hoc sacramentum iterari potest.

RESPONDEO dicendum, quod nullum sacramentale, nec sacramentum, quod habet effectum perpetuum, debet iterari, quia ostenderetur sacramentum non fuisse efficax ad faciendum illum effectum; et sic fieret injuria illi sacramento. Sacramentum autem, quod habet effectum non perpetuum, potest iterari sine injuria, ut effectus deperditus iterato recuperetur; et quia sanitas corporis, et mentis, quae est effectus huiusmodi sacramenti, potest amitti, postquam fuerit per sacramentum effecta; ideo hoc sacramentum sine sui injuria potest iterari.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod unctio lapidis fit ad ipsius altaris consecrationem, quae est perpetuo in lapide, quamdiu altare manet; et ideo non potest iterari: sed haec unctio non fit ad consecrationem hominis, cum non imprimatur per eam character; et ideo non est simile.

AD SECUNDUM dicendum, quod illud quod secundum aestimationem hominum est extremum, quandoque secundum rei veritatem non est extremum: et sic dicitur hoc sacramentum extrema unctio, quia non debet dari, nisi illis quorum mors est propinqua secundum existimationem hominum.

ARTICULUS II.

134

UTRUM IN EADEM INFIRMITATE DEBEAT ITERARI.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod in eadem infirmitate non debeat iterari, quia uni morbo non debetur nisi una medicina: sed hoc sacramentum est quaedam spiritualis medicina; ergo contra unum morbum non debet iterari.

2. PRAETEREA. Secundum hoc posset aliquis infirmus tota die inungi, si in eodem morbo posset iterari unctio: quod est absurdum.

SED CONTRA est, quod aliquando morbus diu durat post sacramenti perceptionem, et sic reliquiae peccatorum contrahuntur, contra quas principaliter hoc sacramentum datur; ergo debet iterari.

RESPONDEO dicendum, quod hoc sacramentum non respicit tantum infirmitatem, sed etiam infirmitatis statum; quia non debet dari nisi infirmis, qui secundum humanam aestimationem videntur morti appropinquare. Quaedam autem infirmitates non sunt diuturnae; unde si in eis datur hoc sacramentum, tunc quando homo ad statum illum pervenit, quod sit in periculo mortis,

ARTICULUS II.

121

UTRUM SANITAS CORPORALIS SIT EFFECTUS HUIUS SACRAMENTI.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod sanitas corporalis non sit effectus huius sacramenti; omne enim sacramentum est medicina spiritualis: sed spiritualis medicina ad spiritualem sanitatem ordinatur, sicut corporalis ad corporalem; ergo sanitas corporalis non est effectus huius sacramenti.

2. PRAETEREA. Sacramentum semper habet effectum suum in eo, qui non fictus accedit: sed quandoque non sanatur corporaliter suscipiens hoc sacramentum, quantumcumque devotus accipiat; ergo sanitas corporalis non est effectus ejus.

3. PRAETEREA. Efficacia huius sacramenti nobis ostenditur Jacob. 5.: sed ibi non attribuitur sanationis effectus unctioni, sed orationi; dicit enim: *Oratio fidei salvabit infirmum*; ergo corporalis sanatio non est effectus huius sacramenti.

SED CONTRA. Operatio Ecclesiae habet majorem efficaciam post Christi passionem, quam ante: sed ante oleo uncti per apostolos sanabantur, ut patet Marc. 6.; ergo et nunc habet effectum in corporali sanatione.

Praeterea. Sacramenta significando efficiunt: sed baptismus per abluitionem corporalem, quam exterius facit, significat, et efficit spiritualem; ergo et extrema unctio per sanationem corporalem, quam exterius efficit, significat, et causat spiritualem.

RESPONDEO dicendum, quod sicut baptismus per abluitionem corporalem facit spiritualem emundationem a maculis spiritualibus, ita hoc sacramentum per medicationem sacramentalem exteriorem facit sanationem interiorem: et sicut ablutio baptismi habet effectum corporalis abluitionis, quia etiam corporalem mundationem facit, ita etiam extrema unctio habet effectum corporalis medicationis, scilicet corporalem sanationem. Sed haec est differentia, quod corporalis ablutio ex ipsa naturali proprietate elementi facit corporalem mundationem, et ideo semper eam facit: sed extrema unctio non facit corporalem sanationem ex proprietate naturali materiae, sed ex virtute divina, quae rationabiliter operatur. Et quia ratio operans nunquam inducit secundarium effectum, nisi secundum quod expedit ad principalem, ideo ex hoc sacramento non semper sequitur corporalis sanatio, sed quando expedit ad spiritualem sanationem: et tunc semper eam inducit, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod objectio illa probat, quod corporalis sanitas non sit effectus principalis huius sacramenti: et hoc verum est.

AD SECUNDUM patet solutio ex dictis (*in corp. et q. 29. art. 8.*).

AD TERTIUM dicendum, quod oratio illa est forma huius sacramenti, ut dictum est (*q. praec. art. 8. et 9.*); et ideo hoc sacramentum ex sua forma habet efficaciam, quantum est de se, ad sanationem corporalem.

ARTICULUS III.

122

UTRUM HOC SACRAMENTUM CHARACTEREM IMPRIMAT.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod hoc sacramentum characterem imprimat: character enim signum distinctivum est: sed sicut baptizatus

distinguitur a non baptizato, ita unctus a non uncto; ergo sicut baptismus imprimit characterem, ita et extrema unctio.

2. PRAETEREA. In ordinis, et confirmationis sacramentis est unctio, sicut et in hoc sacramento: sed in illis imprimitur character; ergo et in isto.

3. PRAETEREA. In omni sacramento est aliquid quod est res tantum, et aliquid quod est sacramentum tantum, et aliquid quod est res, et sacramentum: sed non potest aliquid assignari in hoc sacramento, quod sit res, et sacramentum, nisi character; ergo et in hoc sacramento imprimitur character.

SED CONTRA. Nullum sacramentum imprimens characterem iteratur: hoc autem iteratur, ut dicitur (*q. 33.*); ergo non imprimit characterem.

Praeterea. Distinctio, quae fit secundum characterem sacramentalem, est distinctio eorum, qui sunt in praesenti Ecclesia: sed extrema unctio confertur ei, qui exit de praesenti Ecclesia; ergo in eo non imprimitur character.

RESPONDEO dicendum, quod character non imprimitur nisi in illis sacramentis, quibus homo ad aliquid sacrum deputatur: hoc autem sacramentum est solum in remedium, et non deputatur per ipsum homo ad aliquid sacrum agendum, vel suscipiendum; et ideo non imprimitur in eo character.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod character facit distinctionem statuum, quantum ad ea quae in Ecclesia sunt agenda; et talem distinctionem homo non habet ab aliis, per hoc quod ipse est inunctus.

AD SECUNDUM dicendum, quod unctio quae fit in ordine, et confirmatione, est unctio consecrationis, qua homo deputatur ad aliquid sacrum: sed haec unctio est unctio medicationis; et ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendum, quod in hoc sacramento res, et sacramentum non est character, sed quaedam interior devotio, quae est spiritualis unctio.

QUAESTIO XXXI.

DE MINISTRO HUIUS SACRAMENTI,
IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de administratione huius sacramenti.

Circa quod quaeruntur tria.

Primo. Utrum laicus possit hoc sacramentum conferre.

Secundo. Utrum diaconus.

Tertio. Utrum solus episcopus.

ARTICULUS I.

123

UTRUM LAICUS POSSIT HOC SACRAMENTUM CONFERRE.

(*S. Thom. ubi sup. q. 1. art. 1. q. 2. et seq.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod etiam laicus possit hoc sacramentum conferre, quia hoc sacramentum habet efficaciam ex oratione, ut

Jacobus dicit (*cap. 5.*): sed oratio laici quandoque est ita Deo accepta, sicut sacerdotis; ergo potest hoc sacramentum conferre.

2. PRAETEREA. De quibusdam Patribus in Aegypto legitur, quod oleum ad infirmos transmittabant, et sanabantur: et similiter dicitur de beata Genovefa, quod oleo infirmos ungebat; ergo hoc sacramentum potest conferri etiam a laicis.

SED CONTRA est, quod in hoc sacramento fit remissio peccatorum: sed laici non habent potestatem dimittendi peccata; ergo etc.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Dionysium in Eccles. Hier. (*cap. 5. parum a princ.*), sunt quidam exercentes actiones hierarchicas, et quidam recipientes tantum, qui sunt laici; et ideo nullius sacramenti dispensatio laicis ex officio competit: sed quod baptizare possint in casu necessitatis, ex divina dispensatione factum est, ut nulli regenerationis spiritualis facultas desit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod oratio illa non fit a sacerdote in persona sua; quia cum sit quandoque peccator, non esset exaudibilis: sed fit in persona totius Ecclesiae, in cujus persona orare potest, quasi persona publica; non autem laicus, qui persona privata est.

AD SECUNDUM dicendum, quod illae unctiones non erant sacramentales; sed ex quadam devotione recipientium talem unctionem, et ex meritis ungentium, vel oleum mittentium consequeretur effectus sanitatis corporalis per gratiam sanitatum, non autem per gratiam sacramentalem.

ARTICULUS II.

124

UTRUM DIACONI POSSINT HOC SACRAMENTUM CONFERRE.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod diaconi possint hoc sacramentum conferre, quia, secundum Dionysium (*cap. 5. Eccl. Hier. cir. med.*), « diaconi habent virtutem purgativam »: sed hoc sacramentum est institutum tantum ad purgandum ab infirmitate mentis, et corporis; ergo et diaconi possunt conferre.

2. PRAETEREA. Dignius sacramentum est baptismus, quam hoc, de quo hic agimus: sed diaconi possunt baptizare, ut patet de beato Laurentio; ergo et possunt hoc sacramentum conferre.

SED CONTRA est, quod dicitur Jacob. 5.: *Inducat presbyteros Ecclesiae.*

RESPONDEO dicendum, quod diaconus habet vim purgativam tantum, non illuminativam: unde cum illuminatio fiat per gratiam, nullum sacramentum, in quo gratia confertur, diaconus potest dare ex officio: et ideo nec hoc, cum in eo gratia conferatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod hoc sacramentum illuminando per gratiae collationem purgat; et ideo diacono ejus collatio non competit.

AD SECUNDUM dicendum, quod hoc sacramentum non est necessitatis sacramentum sicut baptismus: unde non ita committitur dispensatio ejus omnibus in articulo necessitatis, sed solum illis, quibus ex officio competit: diaconis autem etiam baptizare non competit ex officio.

ARTICULUS III.

125

UTRUM SOLUS EPISCOPUS POSSIT HOC SACRAMENTUM CONFERRE.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod solus episcopus possit hoc sacramentum conferre, quia hoc sacramentum unctione perficitur, sicut et confirmatio: sed solus episcopus potest confirmare; ergo solus episcopus potest hoc sacramentum conferre.

2. PRAETEREA. Qui non potest quod minus est, non potest quod est majus: sed major est usus materiae sanctificatae, quam sanctificatio ejus, quia est finis ipsius; ergo cum sacerdos non possit sanctificare materiam, nec potest materia sanctificata uti.

SED CONTRA. Hujus sacramenti minister induendus est ad eum, qui suscipit sacramentum, ut patet Jacob. 5.: sed episcopus non posset accedere ad omnes infirmos suae dioecesis; ergo non solus episcopus potest hoc sacramentum conferre.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Dionysium (*cap. 5. Eccles. Hier. ante med.*), episcopus proprie habet perficiendi officium, sicut sacerdos illuminandi: unde illa sacramenta dispensanda solis episcopis reservantur, quae suscipientem in aliquo statu perfectionis super alios ponunt: hoc autem non est in hoc sacramento, cum omnibus detur; et ideo per simplices sacerdotes potest administrari.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod confirmatio imprimat characterem, quo collocatur homo in statu perfectionis, ut supra dictum est (*4. Dist. 7. q. 2. art. 1. q. 1. et part. 3. q. 63. art. 1. 2. et 6.*): non autem hoc est in hoc sacramento; et ideo non est simile.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis in genere causae finalis usus materiae sanctificatae sit potior, quam sanctificatio materiae, tamen in genere causae efficientis sanctificatio materiae est potior, quia ab eadem pendet usus, sicut ab activa causa; et ideo sanctificatio requirit altiorem virtutem activam quam usus.

QUAESTIO XXXII

QUIBUS HOC SACRAMENTUM CONFERRI DEBEAT,
ET IN QUA PARTE CORPORIS,
IN SEPTEM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de his quibus hoc sacramentum conferri debet, et in qua parte corporis.

Circa quod quaeruntur septem.

Primo. Utrum sanis debeat hoc sacramentum conferri.
Secundo. Utrum debeat conferri in qualibet infirmitate.
Tertio. Utrum debeat conferri furiosis, et amentibus.